

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів
України щодо захисту бджільництва від небезпечних робіт»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Станом на сьогодні, особи, які займаються вирощуванням та доглядом бджіл, дедалі частіше зазнають значних втрат через відсутність ефективного механізму інформування про застосування засобів захисту рослин, використання неякісної сільськогосподарської продукції, порушення технології вирощування сільськогосподарських культур, незбалансоване та необґрунтоване винищування медоносних угідь, умисне знищення диких сімей замість спроб їхнього переселення тощо.

Натомість, частішають повідомлення бджолярів про загибель десятків бджолиних сімей від обробленого хімічними речовинами насіння, яким засівають поля, чи від інших способів обробки рослин засобами захисту. За річний період кількість загинувших сімей становить майже півсотні тисяч, тоді як у кожній бджолиній сім'ї перебуває від півтори тисячі комах. Крім того, частішають випадки знищення медоносних угідь та окремих медоносних рослин без подальшого обґрунтованого плану компенсації їхньої ролі для бджільництва.

Комахи запилюють більше 90 % фруктів і овочів. Всі рослини з яскравими і запашними квітами запилюються комахами, інші – вітром.

Близько третини всіх наших продуктів харчування - результат роботи комах запилювачів. 80 % з них – бджоли, адже метелики не можуть обробляти великі площі. Без запилювачів не ростимуть такі продукти харчування як яблука, цибуля, капуста, помідори, горіхи, дині, ягоди, квасоля.

Без бджіл врожайність сільськогосподарських культур знизиться приблизно на 35%, а 87 провідних продовольчих культур у світі зазнають нищівного впливу. Більше половини споживаного у світі жиру опиниться під загрозою без бджіл, оскільки всі світові олійні культури принаймні частково покладаються на бджолине запилення.

Втрата бджіл може означати втрату одягу, який виготовлений з бавовни. Бавовна потребує 8 колоній медоносних бджіл з гектара – понад 2000 на квадратну милю.

В Україні виробництво меду сягає 5-6 % загальносвітового виробництва. Щорічно офіційно виробляється 70-80 тис. т меду в рік. За даними Державної служби статистики України, у 2019 році Експорт меду разом з іншими молочними продуктами та яйцями птиці становить 0,9 % від загального обсягу експорту в товарній структурі зовнішньої торгівлі України. В порівнянні з 2018 роком обсяг збільшився на 94,4 %.

Бджіл використовують також в медичних цілях. Наприклад, в Кіровоградському обласному госпіталю для ветеранів війни використовують апітерапію для реабілітації учасників Операції об'єднаних сил.

За підрахунком Офісу ефективного регулювання BRDO, кожної весни пасічники втрачають близько 46 тисяч бджолосімей. Цьогоріч найбільше постраждали Полтавська, Рівненська та Чернігівська області.

З огляду на вагому роль бджіл у процесі запилення сільськогосподарських культур, економіці, а також їхню важливість для належного стану довкілля та чутливість до хімічних речовин, чинне законодавство потребує цілого комплексу норм у сфері бджільництва, що сприятимуть належній охороні як довкілля загалом, так і інтересів всієї галузі.

Чинна процедура інформування осіб, що займаються бджільництвом, про використання засобів захисту рослин, передбачена статтею 37 Закону України «Про бджільництво», є надміру загальною та декларативною у формулюванні. Вона не створює дієвого практичного механізму доведення до відома бджолярів усієї необхідної інформації у розумний строк.

На додаток, у чинній редакції Закону України «Про бджільництво» відсутнє визначення стаціонарної пасіки.

Нарешті, органам місцевого самоврядування необхідні додаткові повноваження, щоб ефективно реалізовувати захист бджільництва, зокрема, щоб повідомляти бджолярів про небезпечні роботи.

2. Мета і завдання прийняття акта

Метою проекту Закону є створення належного механізму захисту бджільництва через запровадження ефективного порядку інформування органів місцевого самоврядування та пасічників про використання засобів захисту рослин, а також посилення охорони бджолиних сімей, місць їхнього поселення та медоносних угідь, інтересів бджолярів від небезпек та ризиків, яким вони піддаються.

Завданнями проекту закону є реформування механізму інформування про застосування засобів захисту рослин у розумні строки.

3. Суть проекту акта

Проектом Закону пропонується внести зміни до двох Законів України – «Про бджільництво» та «Про місцеве самоврядування в Україні» – для того, щоб створити двоступеневу систему ефективного інформування про застосування засобів захисту рослин у розумні строки: особи, що застосовують такі засоби, зобов'язані повідомити про деталі запланованої операції органу місцевого самоврядування, на якому лежить безпосередній

обов'язок донесення наданих відомостей особам, що займаються бджільництвом; ці вимоги стосуються тільки бджолярів у радіусі 10 кілометрів від площі обробки засобами захисту рослин, тоді як орган місцевого самоврядування матиме час, аби забезпечити належне інформування.

Запропонована процедура є оптимальною з точки зору взаємодії між зацікавленими сторонами. Саме орган місцевої влади має інформацію про те, хто в громаді займається бджільництвом та, відповідно, може більш ефективно донести інформацію про застосування засобів захисту рослин у порівнянні з підприємствами, які планують використовувати такі засоби.

4. Стан нормативно-правової бази

Правове регулювання правовідносин у зазначеній сфері здійснюється Конституцією України, Законами України «Про бджільництво», «Про місцеве самоврядування в Україні».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень законопроекту не потребуватиме додаткових витрат з Державного бюджету України.

6. Прогноз впливу

Проект Закону матиме сприятливий вплив на громадське здоров'я та стан довкілля, а також на інші сфери суспільних відносин безпосередньо пов'язані із бджільництвом. Проект Закону може мати вплив на сільське господарство у аспекті здійснення захисту рослин.

7. Позиція заінтересованих сторін

Реалізація проекту Закону матиме вплив на ключові інтереси осіб, що займаються бджільництвом з огляду на посилену охорону проектом Закону їхньої діяльності, а також на осіб, що займаються веденням сільського господарства, через покладені на них обов'язки щодо інформування про здійснення захисту рослин та заборону застосовувати хімічні речовини чи вести діяльність, що може призвести до фізичного знищення бджіл.

Проект Закону також стосується розширення повноважень органів місцевого самоврядування та здійснення ними додаткових обов'язків у сфері бджільництва.

8. Громадське обговорення

Проект Закону не потребує проведення консультацій з громадськістю.

9. Позиція заінтересованих органів

Проект Закону потребує погодження з Міністерством захисту довкілля України та природних ресурсів України.

10. Правова експертиза

Проект Закону не потребує проведення правової експертизи Міністерством юстиції України.

11. Запобігання дискримінації

У проекті Закону відсутні положення, які містять ознаки дискримінації. Проведення громадської антидискримінаційної експертизи не потребує.

11-1. Відповідність принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків

У проекті Закону відсутні положення, які порушують принцип забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, та проект постанови не матиме гендерного впливу.

12. Запобігання корупції

У проекті Закону відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

13. Прогноз результатів

Внаслідок реалізації Закону відбуватиметься превенція вчинення шкідливих для бджільництва діянь, а також ефективніше здійснюватиметься співпраця між особами, що займаються сільським господарством та здійснюють захист рослин, органами місцевого самоврядування та особами, що займаються бджільництвом.

Народні депутати України

Василенко Л.В. (224)

та інші

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Василенко Леся Володимирівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000A68C300095F68B00
Дійсний до: 26.11.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 224д9/1-2020/238092 від 13.12.2020

283788